

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL „ASOCIAȚIEI INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT ȘI PĂRȚILE UNGURENE“

Apare în fiecare lună a anului școlar.

○○

Sub conducerea unui comitet de redacție

○○

REDACTOR:

ANDREI PORA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

CLUJ

STRADA HELTAI NUMĂRUL 9.

ABONAMENTUL:

Pe an . . . . . 30 coroane — 18 lei.

Un număr . . . 3 cor. — 1 leu 50 bani.

○○

Banii se trimit cassarului asociației:

G. STELEA CLUJ, STR. AVRAMIANCU 62.

MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT

Corpul Didactic ca factor politic.

E un mare păcat național, că noi Români de dincoace de munți nu avem o istorie a luptelor noastre politice. Din aceasta s'ar putea dovedi baza de drept a partidului național, care multă vreme s'a identificat cu însuși poporul românesc. În ea s'ar vedea fazele de dezvoltare ori străformare a programului nostru politic, atât în era activității parlamentare, cât și a pasivității. S'ar cunoaște rolul politic pe care l-a avut reprezentanții bisericilor românești în decursul vremilor. Și tot din aceasta s'ar putea ști întru cât s'a manifestat și Corpul Didactic ca factor politic.

O istorie scrisă de oameni competenți ne-ar face să cunoaștem valorile reale, cari au luptat pentru dobândirea drepturilor noastre politice. În aceasta s'ar putea fixa locul ce-l merită toți acei bărbați și oameni de stat, cari o viață întreagă n'au pierdut dinaintea ochilor idealul cel sfânt și bine precizat. Astfel am fi în plăcută poziție, să apreciem acele caractere tari și oțelite, cari au știut face front atacurilor mișelești, cari ținteau viața și conștiința noastră de neam și popor. În jurul acestor figuri mărețe — uitate azi — s'ar crea aureole vrednice de niște martiri ai națiunii române. Dela aceste umbre am avea multe de învățat și noi cei mici, dar mai ales cei mari puși în slujbe înalte, dintre cari unii s'au arătat nevrednici.

Va fi destul să amintim pe marii dascăli și bărbați luminați: *Barițiu* și *Murășanu*, cari cu aproape un veac înainte au început prin „Foia“ lor dela Brașov, edu-

cația politică a neamului românesc. În revoluția anului 1848, pe câmpia Blajului apar mărețele figuri *Bârnuțiu*, *Cipariu* și *Laurean*. Aceștia sunt cei 3 luceafări, cari au știut formula cele mai legitime drepturi, cari s'au cerut vre-odată dela tronul Habsburgilor. Iacă tot atâtea capete luminate, cari pe cale autodidactică au devenit autorități marcante nu numai în știință, ci și în politică.

Ce privește totalitatea Corpului Didactic nu multe am avea de spus. Atâta doar, că sub stăpânirea străină nu a avut nici un rol mai important în politica țării ungurești. Cel mult dacă uneori siliți de împrejurări și'a exercitat prepturile de cetățeni la alegerile congregaționale și de deputați — cu puține excepțiuni, — contrar intereselor neamului. Așa cerea gustul stăpânilor și idea de stat unguresc. De tot rar era cazul ca dascălul român, în urma slujbei sale să fie membru în reprezentanța comunală, mai puțin în cea municipală și de loc în casa țării.

Așa a fost în era veche și păcătoasă. Să vedem acum cum stăm în epoca României-Mari.

După ce dl Al. V. Voevod declară în parlamentul din Pesta, independența națiunii române, urmează din Arad „Manifestul către popoarele lumii“. Acesta a fost signalul pregătirilor pentru adunarea dela Alba-Iulia. În instrucțiile secrete ce s'au trimis bărbaților de încredere din cercurile vechi electorale, să spunea că cei 5 delegați

cari să vor alege în adunările populare să reprezinte toate clasele sociale ale poporului românesc. În unele locuri s'a ținut cont de această instrucțiune, în alte locuri nu. Și așa învățătorimea nu a fost reprezentată în mod legal și corespunzător prin atâți deputați, câți s'ar fi căzut, după numărul și valoarea ce reprezentăm în pătura societății românești. Am fost însă destui, mulți chiar în mod neoficios știind și apreciind momentul istoric al măreței adunări.

Din sinul acelor deputați s'a ales membrii pentru Marele Sfat, în care noi la început am fost reprezentați prin 3 indivizi. Învățătorii cari eram de față observând aceasta preterare, în o consfătuire intimă, hotăresc ca Corpul Didactic să fie reprezentat prin 26 inși, (adecă unul pe județ). S'a compus lista, care a doua zi prin o delegație s'a predat Consiliului Dirigent. La vremea sa Marele Sfat întrunit la Sibiiu abea a optat pentru 13 inși, un număr prea neînsemnat, față de atâtea mii de dascăli români.

Marele Sfat luând sub discuție reforma electorală, Corpul Didactic, a fost adânc jignit prin § 12, în înțelesul căruia toți cei ce sunt aleși deputați sau senatori, numai așa pot ținea mandatul, dacă: „*dimisioanează din funcția lor în 8 zile socotite dela data alegerii*“. Dispoziția aceasta era un atentat față pentru a ne delătura din viața politică. Dintre cei vizați au luat mulți cuvântul. Majoritatea a fost pentru menținerea dispoziției. Dintre cei ce au vorbit pentru noi, cu drag ne aducem aminte de discursul însuflețit, frumos argumentat, de o logică admirabilă și cu o construcție tehnică al dlui dr. Ion Mateiu dir. învăț. primar. Contra noastră au vorbit dnii dr. O. Ghibu și dr. Nicolae Bălan. Deși acest § a preocupat Marele Sfat în 2 ședințe succesive, totuși a fost primit în stilizarea originală. Noi am pierdut. Tendințele dlor avocați erau prea vădite de a monopoliza singuri viața politică.

Legea electorală fiind sancționată, partidul național încearcă să se organizeze. Corpului Didactic deși i-se propuneau mari avantagii din alte părți, s'a declarat solidar cu principiile acestui partid, pentruca să nu sufere solidaritatea neamului românesc. Și

deși toată lumea știe că organizarea politică a satelor zace și pe umerii noștri, cu toate că ni-s'au dat asigurări depline că vom avea peste 20 candidări oficiale, abea ni-s'au lăsat 4 la cameră și 2 la senat. Și noi am fost atât de loiali, de credincioși, încât nu am pus contracandidați, cum a făcut tagma avocaților, care avea asigurate 100 mandate și preoțimea care avea 70. Rezultatul e, că noi învățătorii ardeleni astăzi dispunem în corpurile legiuitoare de 5 oameni. Ba ce e mai mult, a trebuit să îndurăm și rușinea aceia ca cel mai chemat om de școală, să rămână afară din Constituanta pe motiv ca oficialitatea partidului, l-a candidat în cel mai expus cerc, unde căderea era sigură.

Greșala ce s'a săvârșit în Marele Sfat față de noi, e pe cale să se repete din nou în parlamentul central din București. Partidul național în urma constelațiunii politice ce s'a format a ajuns la guvernare. Intre proiectele de legi, cu cari au de gând să așeze temeliiile României-Mari este și legea electorală care va fi obligatorie pentru toate provinciile. Ceiace s'a săvârșit dincoace de Carpați, voesc să introducă peste tot. În înțelesul acesta a făcut propunere raportorul proiectului dl Oct. Tăslăuanu scoțând din viața publică pe toți conducătorii firești ai poporului ca: *învățătorii, profesorii, preoții*.

Avem nădejde însă că „*Cercul Didactic parlamentar*“ în legătură cu toți ceialți oameni chibzuiți, și mai adânc pricepători ai rosturilor noastre politice vor înțelege intențiile rele și îi vor opri de pe povârnișul pe care au apucat. Care e datoria noastră?!

*

Oamenii noștri sunt obicinuiți ca totul să se petreacă ca pe vremea dominației străine. Învățătorimea română să zică „*dobje*“ — și plecând capul să primească totul de bun. S'a uitat să vede, că vremile nouă aduc idei nouă. Acestea prefac conștiințele, singura cale, care duce spre progres. Faptele celor de sus produc raționamente la cei de jos. Și dacă faptele acestora nu congruiază cu acelor mici, e foarte natural ca aceștia să-și arate nemulțămirea. Așa să naște conflictul, care nu e provocat de

cei de jos, ci totdeauna de factorii conducători.

Să ne explicăm.

Cei ce au luat parte la Congresul nostru din anul trecut își vor aduce aminte de asigurările ce le-am primit, că toate pretențiunile noastre juste să vor împlini. Și dacă una sau alta va suferi amânare cauza nu va fi că e nejustă, ci greutatea de a găsi mijloacele potrivite pentru a o aplica în viață. Ba s'a mai zis, că întru cât, între cei din resorturi s'ar găsi numai unul, care să se opue realizării hotărîrilor din Congres, se va da la o parte și va intra între noi, pentru a munci alături la împlinirea idealului învățătoresc, care e și al neamului.

Dacă ar fi să stabilim toate hotărîrile noastre în un bilanț de percepțiuni și ero-gațiuni încheierea ar fi o pierdere mare, mult mai mare de cum ne am putea închipui. Dela congres încoace nu am avut decât amăgiri și desiluzii. Atunci când din interese mari de neam, am cerut statificarea tuturor școalelor prin „*Literele dimisionale*” — ne-am pus în imposibilitate de a putea fi aplicați la școalele existente ale statului. Atunci când noi am hotărât ca în posturile onorifice de directori, revizori și subrevizori să fie aplicați oameni distinși pe teren școlar, cultural și național, recrutați dintre profesori de pedagogie și învățători cu o praxă de cel puțin 10 ani, în multe locuri s'au strecurat indivizi compromiși și ca oameni și ca slujbași și ce e mai mult și chiar ca români. Atunci când noi am hotărât ca în școalele pregătitoare de învățători să fie primiți elevi, cari au absolvit cu succes bun 4 clase medii, cerând ca această pregătire să se ridice treptat, — treptat cu necesitățile sufletești ale poporului până la o cultură academică, în reorganizarea școalelor normale de băceți și fetițe se primesc absolvenți cu 4 clase primare dacă părinții dau declarațiune, că fii lor rămân un anumit număr de ani în cariera dascălească. Atunci când noi am hotărât a ne oferi de bună voe serviciile pentru alcătuirea unui bun plan de învățământ, prelucrând materialul din studiile la cari eram angajați, afacerea s'a regulat la repezeală, fiind lipsiți până azi de acest

îndrumător cuminte al învățământului popular. Atunci când noi ceream salarizare egală cu funcționarii de stat, cari au maturitatea, Cons. Dirigent prin „*Ordonanța privitoare la salarizarea corpului didactic*” Nr. 20.300 din 5 Nov. 1919, nesocotind munca uniformă ce prestăm, ne desparte în 2 categorii, cu pregătire completă și necompletă, constrângându-ne prin ordin special de a nu putea pași la alte cariere unde după lucru mai puțin intensiv, am fi mai bine retribuiți.

Dar să nu mai continuăm socoteala căci pierderea se ridică înspăimântător. Și ori cât am fi și ne-am judeca ca element de ordine în urma atâtor jigniri, se produce desordine. Ca la orice clasă socială există și în noi simțul impulsivității, care mai elocvent s'a manifestat la colegii bănățeni, cari în adunarea județeană din 16 Oct. 1919 ținută în Lugos au anticipat neîncredere în Consiliul Dirigent.

Din cele desfășurate, cred că oricine poate cunoaște starea sufletească a dascălimei române. Va înțelege și ziarul „*Patria*” motivele psihologice, cari au dat prilej ca ici-colo să se observe murmure, nemulțămiri, protestări față de factorii politici conducători. Acesta ne e răspunsul, care de mult trebuia să-l dăm prim articolului: „*Îngrijorarea învățătorilor*” — publicat în Nr. 214 din 14 Noemvrie.

Concluzia ?

*

Mecanismul unui stat numai așa poate funcționa bine, dacă toate roțile păturilor sociale mulțămite cu rostul lor își văd conștiincios de chemarea ce au de îndeplinit. Pentru acest scop inomis e necesară mulțămirea sufletească, care e condiționată de multe împrejurări naturale, firești. Dintre acestea vom aminti asigurarea materială a unui traiu cinstit în raport drept cu exigențele timpului precum și cu munca ce o profesiune socială o depune pentru prosperarea și înaintarea statului. Ar veni apoi recunoașterea valorii reale ce are o tagmă în organizarea și alcătuirea vieții publice a statului. Natural că aceasta din urmă învoacă după sine, ca statul să favorizeze toate acele prilejuri și împrejurări, între cari unei tagme îi împune datoria de

a se manifesta. Ni se va obiecționa că respectiva profesiune trebuie să îmbie garanții suficiente, că statul se va putea folosi cu aceste valori. Aici ne vom provoca la istorie și acele nume ilustre, de cari făceam pomenire în partea primă a articolului nostru.

Nu am amintit de un Kogălniceanu, Maiorescu, Poni și alții de dincolo, pe cari noi din cauza vitregiei timpurilor îi cunoaștem prea puțin. Ba am putea învoca nume nouă din vremea actuală, cari sunt absolut indispensabile în plămădirea cea nouă a vieții politice românești. Ce ar fi actualul parlament fără dnii *Iorga, Cuza, Simionescu, Mehedinți* și iubitul nostru *Mihalache*, cari cu binișor înainte au pornit curentul de purificare în viața publică de peste munți? Așadar din punct de vedere al științei politice, corpul didactic asigură destulă garanție, că poate ajuta statul în conducerea afacerilor sale. Aceasta o dovedește cu prisosință atât trecutul cât și prezentul.

Al doilea argument, care îl putem învoca este *cel de drept*. Ca să poți dicta rețete trebuie să cunoști durerile și ranele poporului. Pentru aceasta trebuie să petreci în nemijlocită legătură cu țăranul, să iei parte la toate manifestațiile lui și să pătrunzi adânc toată psihologia lui socială.

Statul, care trebuie să țințească fericierea cetățenilor săi, trebuie să aibă informatori naturali și drepti. Aceștia sunt numai aceia, cari trăesc cu poporul și pentru popor. Astfel au posibilitatea să cunoască toate problemele ce agită pătura de jos. Sunt în măsura cuvenită să propuie soluții și să poată lucra pentru deslegarea lor. Ori cât ni s'ar imputa, că suntem demagogi, și că noi împăiem capul țărănilor cu fel de fel de lucruri, cari nutresc diferite curente ca: țărănism, socialism, bolșevism, le spunem: *nu e adevărat*. Germeii acestor boale sunt în aer. Și dacă ei încep a prinde și în straturile satelor noastre, vina nu e a noastră ci a reprezentanților politici, cari fiindcă nu sunt cei naturali, nu știu găsi nici mijloacele eficace pentru a putea vindeca acele cangrene. Poporul s'a deșteptat. Nu se mai mulțămește cu făgădueli și trăgănări. Așteaptă ceva real, ce

să poți simți, să poți prinde. În privința aceasta, ori ce capacitate e ilusorie. Te desarmează ori cât ai fi de meșter la vorbă. Frunțașii satelor bat în retragere și toată răspunderea rămâne în sarcina conducătorilor politici.

Al treilea argument este *cel de fapt*. În viața publică a statului sunt atâtea probleme ca cea culturală, socială și economică în cari tot noi putem da soluțiile cele mai potrivite și norocoase cunoscând perfect de bine mediul social al satelor. Dacă aceste probleme se desleagă fără concursul nostru, deslegarea aceasta, niciodată nu va putea fi definitivă. Sunt apoi chestiunile de învățământ, cari fără oameni versați și cu experiență pe terenul școlar nici odată nu vor putea da roadele așteptate revărsând razele binefăcătoare ale luminei dătătoare de viață. Avem apoi atâtea interese profesionale, cari asemenea numai prin indivizi din tagma noastră pot fi apărate și susținute.

Ș'acum cred, că e destul de clar cât de greșită e concepția oamenilor noștri, cari până azi au neglijat Corpul Didactic ca factor politic, și cât de păgubitor va fi pentru viitorul noului stat român, dacă factorii conducători vor stărui în nizuințele lor de a ne ține departe de viața publică.

Videant consules.

TRAIAN ȘUTEU.

Desvoltarea Învățământului normal.

În urma vitregiei timpurilor și a împrejurărilor măștere pentru neamul nostru, multe comune românești în trecut erau lipsite de școli, iar în altele s'au ridicat școli de stat streine, chiar dușmănoase intereselor poporului român. Dar chiar și dintre școlile câte le aveam, multe rămăneau goale din cauza lipsei mari de învățători, provenită de o parte pe urma împrejurării, că puținele noastre școli normale conf. nu puteau presta numărul de învățători cerut pentru a umplea golul mare, iar pe de altă parte, fiindcă cariera de învățător devenind tot mai spinoasă, se aplicau din ce în ce tot mai puțini tineri.

Războiul mondial a rărit și mai tare rândurile învățătorilor, iar acum după încetarea acestuia un număr considerabil de învățători au fost aplicați la revizoratele școlare, școlile normale, civile și

chiar și în alte funcțiuni publice. Demersurile făcute pentru readucerea celor din urmă n'au avut rezultatul dorit.

Azi lipsa de învățători la sate este foarte mare. Și această lipsă crește și în urma preluării numeroaselor școli de stat din orașe, comunele curat românești și mixte, cari toate trebuiesc prevăzute cu puteri didactice române.

Interesele învățământului primar și a culturii populare reclamă în mod imperativ întregirea rândurilor învățătorilor în timpul cel mai scurt posibil la numărul cerut de necesitățile școlii cu oameni bine pregătiți și înzestrați cu cunoștințele profesionale necesare, pentruca școala să nu rămână goală și poporul lipsit de conducători și sfatuitori buni și pricepuți nici chiar în sătutele cele mai mici. Cât de mult se simț lipsa astorfel de învățători tocmai acum, în aceste timpuri grele, când poporul e turburat de atâtea doctrine false și primejdioase pentru organizarea și consolidarea finărului nostru stat și n'are destui luminători și sfatuitori buni!

Prevederea școlilor cu învățători cade exclusiv în sarcina și competența școlilor normale de învățători și învățătoare. În ținuturile dincoace de Carpați avem abia 14 școli normale și anume: de stat 6, gr. cat. 5 și ortodoxe 3. Acestea sunt prea puține, pentruca în scurtă vreme, să poată crește, nici chiar pe lângă cele mai mari sfertări, numărul recerut de învățători. Ar trebui 20—30 ori poate și mai mulți ani. Până atunci însă nu putem și nu e permis să așteptăm, căci așteptarea ne-ar duce la dezastru. Noi avem lipsă acum, în scurtă vreme de învățători.

Institutele de azi abia vor putea completa numărul învățătorilor morți ori trecuți la pensie. Întregirea prin cursiști și aplicarea penzionistilor din cauza pregătirii și etății nu se poate face cu deplin succes. Un singur expedient ne mai rămâne și acesta este: *înmulțirea școlilor normale de învățători și învățătoare*. Rezolvirea acestei probleme aparține statului, care are putința și datoria de a se îngriji de promovarea intereselor cetățenilor săi pe toate terenele.

Școlile normale nou înființate cu luarea în conziderare a celor existente sunt a-se distribui proporțional, în fiecare județ mai mare câte una, abstrăgând cele mai mici, unde ar fi de ajuns pentru două județe și numai o singură școală normală. În felul acesta s'ar asigura împopularea lor prin faptul, că viitorilor elevi li-s'ar ușora comunicația fiind școala în apropierea lor și astfel ar trage mai mulți să se înscrie.

În modul acesta peste 8—10 ani ne-am apropia de numărul cerut al învățătorilor și când l-am avea complet, încetul cu încetul s'ar putea reduce numărul școalelor normale superflue înlocuindu-se bunăoară cu școli industriale, economice etc. de cari tot așa de mare lipsă avem.

O țară fără cultură tot săracă rămâne, oricât de bogat i-ar fi solul. Și cultura numai prin

școală se poate propovădui. Țara noastră e o țară binecuvântată de Dzeu cu tot felul de bogății naturale. Datoria celor chemați este să o facă bogată și în cultură și prin cultură de toți respectată.

I. Mango
Revizor școlar.

Răspunsul Onor. Resortului de Culte și Instrucție publică la Memoriul Asoc. Învățătorilor.

Domnule Președinte,

Am primit cu multă satisfacție Memoriul Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene, pe care o prezidați D-Voastră. Este un moment istoric de o deosebită importanță, când pentru prima oară după subjugarea milenară a școlii primare ardelen, autoritatea școlară superioară românească, așezată în drepturile ei, poate sta de vorbă în mod liber, cu învățătorii români uniți într'o Asociație profesională, ieșită din libera lor voință. Îmi place a crede, Domnule Președinte, că avântul tineresc, cu care începe Asociația D-Voastră, va aduce la izbândă frumoasele gânduri cari se desprind din Memoriul prezentat, contribuind la realizarea punctelor fixate de Consiliul General la Alba-Iulia. Principiile adoptate de Asociația D-Voastră, cu privire la ridicarea învățământului și culturii naționale, ne ușurează și nouă în mare măsură sarcina de a deslega în mod norocos problemele culturale pe cari ni-le impun vremile mari de astăzi.

Trecând la punctele singuratice ale Memoriului D-Voastră, vă voi da la fiecare chestiune părerea Resortului nostru.

În ce privește punctul de vedere al Asociației, în chestia adoptării unui singur tip de școală cu caracter de stat Resortul îl împărtășește în cadrele posibilității și în proporția puterilor materiale ale statului. E de obște cunoscut, că statul după un războiu lung a ieșit cu finanțele sdruncinate, deschilibrare, pe lângă o mulțime de probleme nouă, cari pretind ocrotirea materială a noastră. Dar pe lângă toate greutățile de ordin material, ne conducem de ideea unui singur tip de școală primară cu colaborarea tuturor factorilor, cari în trecut au lucrat în mod izolat. Acești factori: statul, comuna și biserica, în viitor, cu o conducere înțeleaptă vor putea face o politică școlară care să fie îndreptată spre un singur scop: Unitatea culturii naționale.

La punctul 3, cu naționalizarea școalelor sub raport extern și intern Resortul e de acord cu tendința manifestată de Asociație, urmând a face aceasta în mod consecvent, după cum permit mijloacele materiale, tehnice și de comunicație, cari reclamă editarea și tipărirea tablourilor isto-

rice, simbolurilor statului, hărți geografice și a altor tabele a învățământului natural și fizic, precum și imprimarea tuturor registrelor școlare și a caetelor de compoziții și desen. Resortul îndată ce va fi pus în situație de a-și îngheba o tipografie proprie își va da tot concursul spre a grăbi aceste lucrări, cu cari vor fi înzestrate toate școlile. Vom căuta ca aceste rechizite să le dăm și gratuit sau cu prețuri reduse pe seama școlilor cu mijloace materiale modeste. Acestea sub raport extern, ținând totdeauna cont de naționalizarea școlii prin educația învățătorimeidupă noile exigențe, provocate de patria mărită prin unirea desăvârșită a tuturor provinciilor române.

Unificarea învățământului din întreagă țara, care formează și pentru Asociație o grije cardinală, este și scopul nostru. Un proces de transformare atât de radicală nu se poate precipita.

Conferența revizorilor ținută la Resortul nostru în cursul lunii Februarie a. c. a accentuat necesitatea reluării școlii de repetiție de ambele categorii, dorind, ca acum școala de repetiție să suplinească lacunele educației acelor, cari în cursul războiului nu s'au putut împărtăși de instrucția prescrisă de programe precum și ale acelor, cari nu s'au împărtășit în trecut de cultură românească.

S'au luat dispoziții, ca în școala de repetiție generală să se facă lecții de istorie națională și de literatură prin citirea autorilor potriviți în acest scop. Separarea școlii de repetiție — după sexe — este ținta ideală, pe care o urmărim ca și D-Voastră și stăruința noastră merge în această direcție. E regretabil însă, că cu corpul didactic scăzut, nu putem face față momentan acestei cerințe atât de importante.

Institutul de surdomuți din Cluj.

Trebue să avem răbdare pânăce din cele patru organizații școlare, câte avem astăzi în țara întreagă, ca zestre a unui trecut vitreg, se poate face un singur întreg, sănătos în temelii și în toate încheeturile lui. Să lucrăm în fiecare clipă pentru unificare, dar să n'o forțăm împotriva firei lucrurilor.

Școlile de repetiție generală, precum și școlile economice de gradul inferior ne preocupă în mod statornic. Multele influențe nefaste de ordin moral, cari au atins fragedele mlădițe dela țară și dela orașe pe urma lungiei absențe din familie a tatălui sau protectorului lor ne dau zilnic de gândit. Căminul familiar a suferit enorm prin modul de traiu schimbat, când mama a trebuit să substituie pe tata într'un teren care este propriu numai bărbatului.

În ce privește autonomia școlară, năzuința învățătorimeii spre o inițiativă proprie nu poate decât să ne bucure. Când vom avea o generație de învățători, cari nu vor aștepta impulsul numai de sus, mersul sigur al învățământului va fi asigurat.

Însă o coordonare a planului local cu cel general este o trebuință tot așa de însemnată, ca și o latitudine mai largă, dar metodică. Alcătuirea orarului în conformitate cu condițiile locale este admirabilă, ținând seamă, ca planul general să nu sufere alterații prea mari. Dar și aici, o interpretare prea subiectivă poate aduce grave turburări în învățământ.

Inițierea de fonduri prin diferite asociații școlare, cari să crească pe școlari în spiritul de cooperajie, este tendința școlilor primare din

statele culte, care trebuie aplicată și la noi în măsură mai intensivă. Poporul nostru e prea lăsat în voia sorții, un neajuns, care trebuie curmat în școală prin cooperarea elevilor.

La recrutarea directorilor școlari, a revizorilor și a inspectorilor regionali vom urma ca și până acum, conduși numai de interesele înalte ale învățământului, punând la aceste posturi de mare răspundere oameni, cari au prestigiul moral și experiența școlară, combinată cu o pregătire științifică corespunzătoare. Nu putem trece cu vederea raportul ce există între preot și învățător. Nu putem admite ca acești doi factori principali ai culturii satelor să trăiască în antagonism păgubitor pentru înaintarea și moralitatea poporului. Acest flagel este menajat de multe ori fără nici un temei mai serios, provenind, numai dela susceptibilitatea unora sau altora.

Resortul nostru are să se razime deopotrivi pe bunele relații între preot și învățător, dând fiecăruia respectul și importanța, care urmează din munca ce-o îndeplinește, neexagerând importanța unuia în detrimentul celuilalt.

În viitorul apropiat, credem, că nu va mai putea fi întreținut acest raport încordat, prin faptul că la conducerea școlii vor avea precădere factorii chemați la aceasta, dând învățătorului tot mai mult teren de validitate.

În trecut, școlile divizate au fost conduse în majoritatea lor prin un diriginte dintre învățători. Principiul acesta se va aplica mai intensiv satisfăcând pe deplin în acest punct năzuințele învățătorimii, considerând și drepturile susținătorilor de școli pe cât se mai potrivește cu timpul.

Descentralizarea administrativă a învățământului, pe care o dorește Asociația, este o problemă, a cărei realizare deja s'a și început prin înființarea directoratelor regionale pe circumscripții școlare, a căror atribuție va fi conducerea tuturor școlilor din regiunea respectivă pe lângă realizarea autonomiei școlare având a rezolvi chestiunile de ordin administrativ, iar Ministerul Central a fixa principiile, a ordona lucrările de ordin general și a supraveghea bunul mers al școlii. La directoratele regionale se vor numi și inspectori regionali pentru învățământul primar, cari vor fi organe intermediare între revizorate și Ministerul Central. Pentru funcționarea tuturor organelor administrative școlare se vor elabora Regulamente de organizare școlară în măsură ce unificarea învățământului va ajunge la o formă definitivă. În chestiile de ordin principiar și de importanță generală vom cere de câte ori numai se va putea și părerea Consiliului General al Asociației.

În ce privește cantoratul credem, că pe viitor el nu va mai putea fi o atribuție impusă în mod oficial, ci un angajament, cu care învățătorimea se va însărcina pe cale neoficială, având a săvârși îndatoririle cantonale în orele libere de prelegeri. Însă, unde biserica nu dispune de nici

un cântăreț apt a îndeplini serviciul cantoral și învățătorul are posibilitatea de-a face și pe cantorul, e o datorie morală de-a sta în serviciul bisericii, atunci, când biserica apelează la ajutorul său.

Chestia salarizării este una din sarcinile cele mai grele ale statului. Resortul Cultelor și Instrucțiunii Publice și-a însușit pe deplin punctul de vedere precizat în Memoriul Asociației și în raport cu ceilalți funcționari și-a făcut datoria, susținând totdeauna salarizarea învățătorilor ca o chestie, care trebuie pe deplin satisfăcută, dar, din pricina că budgetul statului, este atât de încărcat, acum, de prezent, nu se poate accepta o regulare a salariilor în sensul dorit de învățătorime. Totuși până la aranjarea echitabilă a acestei chestiuni, Resortul nostru a intervenit cu toată stăruința la Guvernul Central, pentru unificarea salariilor cu ale corpului didactic din vechiul Regat.

Doleanța cea mai gîngășă: adausul de serviciu pe seama tuturor învățătorilor, este chestie de puțin timp, când va fi pe deplin remediată prin acordarea acestui adaus tuturor învățătorilor. În punctul acesta, învățătorii vor fi mai în avantaj cu salariul, ca ori care alt funcționar cu pregătire similară sau echivalentă. Greutăți financiare au impus deosebirea, care s'a făcut la acordarea adausului de serviciu. În vară pe lângă frecventarea unui curs, toți învățătorii, cari azi nu beneficiază de acesta, vor fi în situația de-a obține acest adaus meritat.

Relutul de cvartir s'a ridicat în conformitate cu prețul chirii de azi, și o revizuire a claselor de cvartir nu este exclusă să se facă. Reducerea anilor de serviciu la 35, este o veche dorință a corpului didactic de toate gradele, însă în marea lipsă de învățători, deocamdată nu putem crede, că se va putea realiza. Pe măsura completării statului învățătoresc, vom căuta a reduce pe cât e posibil și anii de serviciu la minimul pretins.

Ne place a crede, că din pricina neîmplinirii integrale a dorințelor învățătorești nu va urma amenințarea depusă în Memoriul Domniei-Voastre. Suntem conștii de toate greutățile și ne nizuim a ținea cont de ele, reconciliând și pretențiile mai exagerate.

Excepțiile ridicate de Consiliul General în privința art. 19 din Decretul de reorganizare relevate în Memoriul prezentat sunt îndreptate în contra tendinței, pe care o are Decretul, ca învățătorul să instruiască elevii în cântările religioase și liturgice, conducând și elevii la biserică. Examinând modificarea propusă, de Asociație, nu vedem nici un motiv, de schimbare a acestui articol, fiindcă textul este aproape identic, cu deosebirea, ca învățătorul să conducă elevii la biserică după posibilitate, precând Decretul o impune categoric. — Credem, că prin aceasta învățătorimea nu va simți o sarcină neplăcută, fiindcă frecventarea bisericii cu elevii

un moment educativ foarte important, fără a pune pe învățători sarcini oficiale nesuportabile. În sărbători și Duminici cu tot repausul, dela cercetarea bisericei nimenea nu cutează a cere dispensă fiind recreație în mijlocul poporului și al copiilor timpul petrecut la serviciul divin. Exemple ne servesc confesiunile neromânești din țară, a căror inteligență frecventează biserica cu multă punctualitate. Cu atât suntem noi mai îndrituiți a aștepta aceasta dela învățătorul român.

Disciplinarea învățătorilor cade în sarcina susținătorului de școală și a statului. Statul disciplinează întreg corpul didactic, fără deosebire de confesiune, fiind o instituție interconfesională; dar judecarea abaterilor de ordin religios-moral la școlile confesionale este un drept al susținătorului de școală, care-l poate exercita numai sub controlul Ministrului de Culte. Depășind susținătorul școlii marginele obiectivității în exercițiul acestui drept, Statul vine în rândul al II-lea și exercitează dreptul disciplinar al susținătorului, care n'a știut să-l exerciteze în măsura acordată de lege.

Deci, învățătorimea numai poate ridica excepții în contra disciplinării sale de către organele confesionale, având garanțiile depuse în Regulamentul disciplinar, care va intra nu peste mult în vigoare. Aceasta fiind punctul de vedere al Resortului, care-l și aplică, credem, că susținerea articolului 19 și 21 din Decret, poate liniști pe învățători, cari au nedumeririle preconizate în Memoriu.

O mare nedreptate, care a atins pe învățătorii confesionali nesubvenționați de stat a fost și neimpărțirea lor de salariul minimal, asigurat pe seama școlilor subvenționate. Cu noua salarizare a Consiliului Dirigent, s'a sistat acest tratament mașter, considerând pe toți învățătorii de toate gradele de egali, și acordându-le și celor ce au suferit, salariul, care li-se cuvine. Incepând cu 1 Ianuarie 1919 s'au asemnat tuturor învățătorilor nesubvenționați, toate întregirile dela stat. Regretăm, că pe anii înapoi, din pricini materiale grele, nu am fost în poziția de a repara integral nedreptatea, pe care a săvârșit-o față de unii vechiul regim.

Pensia învățătorilor retrași și a văduvelor a fost dublată prin ord. 23895—1919 al Resortului și în chipul acesta s'a îmbunătățit o stare materială insuportabilă, care apasă greu pe bieții noștri pensionari.

De încheiere mulțămesc Asociației Învățătorilor de chestiunile relevate și de spiritul tânăr, sănătos de care e condusă, invitându-vă, Domnule președinte, a transmite acest sentiment corpului didactic primar și rugându-vă a ne sta totdeauna cu experiența bogată a învățătorimei noastre la fundamentarea și clădirea scumpei noastre culturi naționale.

Cluj, 10 Martie 1920.

p. Șeful Resortului:
(ss.) Dr. O. Ghibu,
secretar general.

Casa Învățătorilor.

Drept răspuns la întrebările ce ni-s'au pus în chestia „Casei Învățătorilor“ de către secțiile județene, publicăm adresa înaintată On. Resortului de culte și instrucție publică de către comitetul central al asociației, ca să aprobe statutele acestei instituții ce ne aparține. Față de răspunsul ce l-a primit asociația, consiliul general, congresul tuturor învățătorilor români va trebui să-și spue cuvântul.

Incepem cu adresa asociației:

Domnule Ministru!

Popearele cari au știut aprecia valoarea muncii desfășurată de învățătorime au înființat pe seama lor diferite instituții, ca munca acestor semănători să fie cât mai mult ușurată. Între aceste instituții loc de frunte ocupă și „Casa Învățătorilor“. Aici în Cluj, stăpânitorii de ieri au ridicat după cum spune pisania dela intrare „Casa Învățătorilor“, — ca un omagiu adus muncii învățătorilor.

Trecând această instituție sub administrația On. Resortului de culte și instrucție publică Asociația învățătorilor români din Ardeal, Bana și părțile ungurene, se îndreaptă spre D-Voastră, Domnule Ministru, cu rugăminte să binevoiți a o da destinației sale. Fiind această instituție unică în întreagă țară, învățătorimea noastră dorește ca să rămâie neschimbat caracterul ei. Orice abatere dela destinația ei, care după cum suntem informați se intenționează a se face — este egală cu o lovitură ce se dă demnității noastre. Dacă streinii au știut aprecia munca învățătorilor așa de frumos, cu atât mai vărtos suntem în drept a cere noi, dascălii români, să fim răsplătiți, căci doar și noi am contribuit cu ceva la făurirea zilelor de astăzi.

Comitetul central al Asociației învățătorilor, ca factor executiv al adunării generale, a hotărât înființarea „Fondului Gheorghe Lazăr“, care sporit prin cotizațiile membrilor, donațiuni, subvenții va avea menirea, ca la primăvară să ia conducerea „Casei Învățătorilor“, care ne va ajuta mult la munca grea de a deschide drumuri nouă către progres și bună stare. În acest scop am compus statutele cari ne luăm voe a le alătura în 3 ex. în original spre binevoitoare aprobare.

Nădăjdum, Domnule Ministru, că veți da o deslegare mulțumitoare acestei chestiuni de viață pentru școală și învățătorime, reintregând corpul didactic primar în toate drepturile asupra „Casei Învățătorilor“. Prin aceasta veți aduce un serviciu de mare preț școlii primare românești, a cărei stălp puternic vă considerăm.

Cluj, la 18 Decemvrie 1919.

Pentru asociația învățătorilor:

(ss.) Traian Șuteu,
președinte.

(ss.) Const. Iencica,
secretar general.

(ss.) Andrei Pora,
preș. com. cens.

Răspunsul On. Resort al instrucției publice este următorul:

Instituția „Casa Invățătorilor” se dispune la alte dispoziții în întrebuințarea universității din Cluj, spre a o servi drept cămin special pentru studenții în litere. Universitatea va avea să dea acestuia o organizare specială potrivită scopului pe care acesta va avea să-l urmărească și anume: Pregătirea de profesori pentru învățământul secundar, normal și civil. În casa învățătorilor vor fi primiți cu precădere fiii de învățători și întru cât nu sunt înscriși la litere și științe vor fi trecuți la „Cămin” și primiți în schimb dela „Cămin” studenții înscriși la litere și științe.

Cluj, la 20 Februarie 1920.

p. Șeful resortului:

(ss) Dr. Ghibu,
secretar general.

Inspectorul școlar.

Când Consiliul Dirigent a suprimat titlul de inspector școlar înlocuindu-l cu acela de revizor școlar, credeam că lucrul se întâmplă astfel, ca odioșii inspectori unguri să piară cu totul chiar și din vocabularul școalelor noastre.

După unele semne însă lucrul nu ar sta tocmai așa. Urgisitul nume de inspector începe să apară iar pe orizontul culturii românești. Izvorul pare a fi vechiul regat.

Da, aici au fost și mai sunt încă inspectori școlari, — câteva figuri pare-mi-se 5 la număr — suprapuse revizorilor școlari, așa ca între revizor și ministru să fie o distanță cât mai mare și o punte de trecere cât mai îngustă, încât afacerile școlare nu cumva să meargă prea neted și prea de-a dreptul.

În cursul războiului am cutreerat vechiul regat în lung și în lat, dar nimeni n'a știut să-mi spună ce altă chemare ar fi având acești domni inspectori, — cari toți își au reședința în capitală, — și întru cât ar promova ei mai mult interesul educației și peste tot interesul cultural, decât revizorii școlari din alte state, state mai mari, cari de sigur cu mai mult drept și-ar fi putut permite luxul de a suprapune revizorilor și câțiva inspectori bine plătiți.

Adecă se spunea totuși, că da... în timpul campaniei electorale acești domni respectabili făceau servicii importante partidelor zise istorice, ori în caz contrar se întorceau la catedra de unde au plecat și așa se face că pe coperta multor cărți didactice de dincolo putem citi ciudățenia: de X, Y, institutor, fost inspector școlar!

Refacerea Basarabiei încă a început fără a cunoaște aceste sinecure. Dar la un an și jumătate, tocmai între știrile acestei reviste, se spunea cu mult regret... că guvernul a rechemat pe un inspector școlar din Basarabia, după nu știu cari isprăvi ale d-sale. Eu unul n'am

regretat, ci mă bucuram în credința, că doar se va fi convins guvernul de acum, că slujba ăstor domni nu prea are înțeles.

„Renașterea Română” într'un număr din 13 Febr. a. c. încă spunea ceva. Sub titlul „Sistem sovietic” la un loc zice: Noi credem, că într'o țară de ordine, cel care trebuie să recomande pe revizori spre numire, e inspectorul școlar. Iată deci un lucru, care pare că explică menirea inspectorilor școlari. Pentru atâta treabă însă nu face ca în lipsa mare de funcționari publici și în starea financiară a țării atât de dificilă azi să se mai susție, sau chiar să se mai creeze și în provinciile alipite câteva posturi grase și fără de menire serioasă.

Căci și după cea mai profundă chibzuință doar numai atât putem admite, că inspectorul, care ar avea puțința de a cunoaște mai multe județe, ar putea da învățământului acestora un caracter mai unitar și mai pronunțat mai ales în privința industrială sau economică, dar aceasta se poate ajunge tot atât de bine și prin consfăturile comune ale revizorilor școlari din județele similare, sau chiar prin consfăturile generale ale tuturor revizorilor, sub conducerea directorului învățământului.

Vechiul regat suferea de plagă funcționarismului, ba era privit ca un stat de funcționari. Am dori din cea mai sinceră inimă ca România-Mare să fie ferită de acest balast. Deci: revizorii școlari să fie aleși dintre cei mai destoinici sub-revizori, și sub-revizorii dintre cei mai buni învățători și nici un inspector școlar.

Cu budgetul statului multă vreme nu vom putea face paradă și nici nu este nevoie de aceasta.

Un pedagog.

Desbaterile adunării deputaților.

— Vorbirea d-lui T. Bucurescu. —

D-le Președinte! D-lor deputați!

Vă cer câteva clipe, nu ca să înșir calvarul școlii românești confesionale din Transilvania, Banat și ținuturile ungurene, — care voiu avea timp să-l fac când acest Parlament va fi trecut puntea legilor de reformă agrară, financiară, electorală — după cari înșetoșează sufletul mulțimei, — și când va fi ajuns la discuția legii de unificare a învățământului primar, pe care o așteaptă cu mult dor și dragoste cei vreo trei mii de învățători confesionali de acolo.

De astă dată trebuie să vă rog de bunăvoință a-mi permite să spun un crâmpel smuls din durerea învățătorilor confesionali, cari au suferit mai mult și greu tirania de maghiarizare a legilor ungurești — mai mașteri tratați de unguri — și cari durere și azi — a ajuns în baza legilor vamele dela Predeal, Orșova, cari nu vor să se prăbușească, ci dănuiesc sub ad-

ministrarea Consiliul Dirigent — să simtă tratamentul mașter, și curios fenomen — în unele privințe să întrecă vitregia unгурilor, cum veți vedea.

Am o mulțime de dovezi și plângeri, de astădată voi utiliza memoriul învățătorilor din plasa Miercurea, județul Sibiu, care mi l-au trimis a-1 înainta onoratei Camere.

Spre orientare veți binevoi a-mi acorda o clipă să fac o clarificare pentru cei, cari nu ne-au cunoscut îndeajuns.

Lupta unгурilor contra noastră era îndreptată în timpul din urmă contra celor două instituții: biserica și școala.

În biserică, spre a demoraliza, au instituit Congrua, la școală ajutoarele și statificarea lor. Neamul nostru, sărac cum era, și-a crescut preoții și învățătorii după nevoile lui: cu puțină cheltuielă să-i dea o slujbă. Un filantrop, Gojdu, Ungureanu, ori dl Vasile Stroescu, mai revărsau câte o rază mai puternică de lumină și nădejde, în colo, neamul românesc, atacat de unğuri, era avizat la puterile lui.

Ei și feciorii de țărani, porniți dela școala primară la școala normală, să se facă dascăli sau popi, cum zicea poporul, acaparată de învățăturile dela școala normală, ori teologie, cu suflet curat și dor de muncă ajungea la sate, la satul Sărăcenii, să devie popa Tanda, ori dascăl, călcând pe urmele lui George Lazăr.

Cu 4 ori 6 clase primare și un an curs de pregătire se primea la școala normală, care era de 3—4 ani, până acum înainte cu 15 ani.

Cu 2—3 clase medii erau ceilalți, afară de câțiva cu 4 clase.

Cei din a treia categorie erau — onoare excepțunilor — recrutați ori dintre elevii săraci, cari nu-și puteau continua studiul, ori dintre cei, cari din cauza vreunei neglijențe de școliar erau stânjeniți la continuare.

Spre fala corpului învățătoresc, avem dintre băieții de țărani plecați dela coarnele plugului cu 6 clase primare la școala normală unii dintre cei mai destoinici învățători români. Ai noștri cunosc bine pe Iuliu Gropșoreanu, Iuliu Vuia, Ion Vidu și alții. S'a făcut salarizarea învățătorilor din partea ministrului unğuresc Apponyi la 1907.

Nu i-a trăznit prin minte nici lui să desconsiderare munca acestor învățători față de a celor cu 4 clase medii.

Glasul de sirenă al iezuitului Apponyi era, că făcea o mică diferență la gradație între învățătorii de Stat și cei confesionali, ca să atragă pe învățătorii noștri spre școala de Stat, cuibul infect al maghiarizării.

Ne-a scăpat Dumnezeu și vitejia dorobanțului de Ungaria, Tisa și Apponyi. Și lui Mangra i-a ajutat Dumnezeu să-i putrezească oasele la Pesta între unğuri, așa cum a cerut. De un an de zile e administrația Consiliului Dirigent, făcut în mare parte din cu educație unğurească.

În norma specială de retribuțiune a învăță-

torilor dela școalele primare adausul de serviciu după clasă de cuartir I—II-e 1600 lei, clasa III—IV 1200 lei, clasa V—VI 1000 lei, clasa VII 800 lei.

Se dă însă numai celor, cari au 4 clase medii, iar învățătorilor, cari și-au jertfit viața, tinerețea, unora din elementele cele mai harnice, celor ce n'au 4 clase, dar au suflet, nu li se dă.

Lucru curios: Vedeți d-voastră, d-lor deputați, acești învățători confesionali români, apostoli ai unor vremi ce va să vie, cum le zicea postul mai de demult, ei cari au păstrat credința și dus lupta contra unгурilor ca învățători confesionali, după un an de când Consiliul Dirigent orânduiește, tot ei, mare parte din învățătorii confesionali români, sunt cu plățile neregulate. Și nici profesorii aplicați astă toamnă au primit numai anticipație — nu salariile.* Nu va fi fără interes să spu, că avem învățători și secretari comunali, din fostele plăși Jombolia, Chichinda-Mare, Cenei și altele, cari de când e administrația românească cu oficianți unğuri n'au primit nici o para chioară din salariile, cari le-au avut.

Iar jalea învățătorilor e exprimată în epistola ce am primit o azi dela dl învățător George Lipovanu, care scrie:

„Dascăli unğuri rād de noi, cât ei au zeci de mii de coroane salar anual dela Satul român, iar noi, învățătorii români dela școalele nesubvenționate, am ajuns la sapă de lemn și nimeni n'are grija noastră!

Ne prăpădim, nu alta! Eu aștept întregirea salariului prin ajutor de Stat de 5 luni de zile și până azi nimic! Ba cei dela „Patria“ din Cluj și-au mai bătut joc de ne noi!“ (Așa-i!)

În urma credinței străbune, luptei îndârjite purtate cu multă durere, dar cu succes contra unгурilor, în arma suferințelor de acest soi, dorințele celor trei mii învățători confesionali uniți și neuniți din Transilvania, Banat și ținuturile unğurene, se manifestă în următoarele:

1. Vor să știe rupte pe vecie legăturile vamaile puse de unğuri și susținute și azi să gătue spiritul românesc din libertate și adevăr. Vor unire pe veci cu țara-mamă, cu România, fără condițiuni; ei vor unificarea învățământului primar, ca România-Mare să aibe un Domn, o credință, un botex și la lucru și la plată, dela Nistru până la Tisa. (Aplause.)

2. Statificarea tuturor școalelor, e dorința unanimă a învățătorilor exprimată în întruniri județene și consilii. (Aplause.)

3. Învățătorii vor să fie plătiți ca și ceilalți funcționari cu asemenea pregătire, cei pensionați să fie și ei mai uman retribuiți, iar cei reintegrați să fie dotați conform anilor de serviciu; învățătorii, cari sunt pe la siguranță ori miliție, să fie trimiși acasă la munca lor. Despărțirea cantarului de oficiul învățătorilor e dorința generală a învățătorimii.

* Salarizarea învățătorilor s'a făcut, aceasta ne mulțumește, cum s'a făcut însă nu. N. R.

Aceste toate le exprimă ei cu dorul adânc și atât de sfânt ca să poată munci nestingheriți de nimeni și nimic și ca România-Mare să devie tare prin muncă, număr și cultură. (Aplause.)

Intreb pe dl ministru de culte și instrucțiune publică: va cuprinde noua lege a învățământului primar și aceste juste pretențiuni ale învățătorilor confesionali din Transilvania, Banat și ținuturile ungurene alipite la țara mamă? (Aplause.)

Clujul cultural.

2. Institutul de corecțiune.

Dela azilul de copii, în partea opusă a orașului, aproape de calea ferată, se află institutul de corecțiune. Clădirea împrejmuită cu ziduri mari, neprietenoase îți spune de departe că cine intră acolo trebuie să se supună.

Dacă în vârtejul vieții aceștia sunt prinși oameni mari, oameni cu înaltă poziție socială, nu-i mirare, mai ales în timpul acesta, că o parte din tinerime — lipsită de supravegherea părinților, — ajunge în fața tribunalului minorilor. Legea nu-i trimite pe aceștia în închisori, cari sunt școli de stricăciune, ci în institute de educație, unde printr'o stăruitoare muncă să iasă din ei cetățeni harnici și luminați.

Ajungând sub administrația noastră această instituție — care în vechiul regat lipsește cu desăvârșire — ar trebui cercetat dacă mijloacele de care se folosește pentru a face educația copiilor și tinerilor porniți spre stricăciune, sunt bine alese și dacă nu cumva s'ar găsi altele care să ducă la mai bun rezultat. Nu s'ar putea oare înlocui disciplina exterioară, aproape militărească, cu o disciplină interioară, prietenească? În locul paragrafilor, cari reglementează orice mișcare nu s'ar putea introduce o libertate bine regulată, care singură dezvoltă individualitatea și forța morală atât de necesară acestor tineri pentru lupta vieții? Aceste instituții s'ar putea organiza după felul republicii școlare a americanului William A. George, unde munca și respectul față de legi este temeiul educației.

Acest institut a stat și el în slujba maghiarizării. În el erau primiți mai mult băeți unguri, cari prin ajutorul statului învățau în câțiva ani o meserie folositoare. Intre cei vre-o 56 băeți, majoritatea o formează tot ungurii. Dl Simion Pop,

directorul institutului, ajutat de dnii: George Prodan și Aurel Tămășan au depus o muncă serioasă pentru a introduce spirit românesc și a nivela asperitățile lăsate de cei cari ni-au oprit atâta timp. Noi vom răspunde introducând o libertate conștientă între aceste ziduri.

3. Institutul orbilor.

Iată un loc unde orice suflet dacă intră, simte o adâncă înduioșare! — S'ar putea găsi un singur om care să rămâie indiferent când vede pe acești copii, adânciți într'o veșnică noapte, trecând în pâlcuri pe scările și sălile școlii către clasele unde primesc cu nespusă sete învățătura care le dă lumina minții!

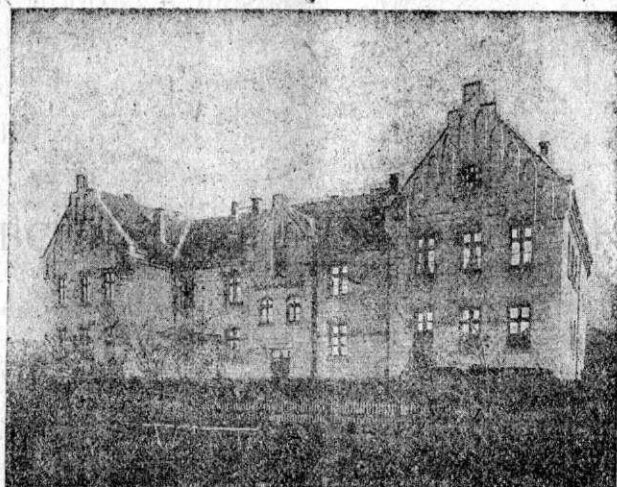
Dacă acești copii nu se pot bucura de frumusețile naturii atât de felurită colorată în sufletele lor prin grija oamenilor cari să se jertfească se pot sădi frumoase grădine de flori. M'am îndreptat de aceasta ascultând pe cei mai marișori, cari povestiau așa de frumos diferitele evenimente din istoria culturală a omenirii.

Natura mamă s'a îngrijit ca ei să vadă pipăind!

Cu ajutorul pipăitului ei cunosc lucrurile ce-i înconjoară, iar cu ajutorul auzului depărtarea, direcțiunea diferitelor mișcări. Cititul, scrisul îl învață pipăind. Au cărți cu

litere de tipar scoase în relief și altele scrise după un alfabet al lor, care constă din înpușături. Acest alfabet la descoperit la 1852 L. Braille, francez, elev al institutului de orbi din Paris.

După sistemul acesta, care este foarte ușor, se învață în toate școlile. Alfabetul este o combinație din 6 puncte, înțepături în hârtie. Copiii cari au exercițiu citesc și scriu cu aceeași repeziune ca și copiii normali. Orbii iubesc foarte mult muzica, care îi mângăie în clipele lor de durere. Citesc cu pasiune cărțile cari li-se dau. Sunt orașe cari au biblioteci din zeci de mii de volume anume pentru orbi. Institutul din Cluj are și el câteva sute. Partea cea mai mare a fost scrisă de doamnele din societatea înaltă ungurească, după ce au fost introduse în acest fel de scriere de directorul institutului, dl Petru Schanek, om cu veche experiență pe acest teren. Pe lângă carte, copiii învață diferite meserii, cari să le poată asigura o existență lipsită de griji.

Institutul orbilor din Cluj.

În ținutul administrat de Cons. Dir. sunt cam ca 5—6000 orbi.

Este o datorie națională ca societatea românească să jertfească cât mai mult pentru educația unei minime părți dintre acești desmoșteniți ai soartei.

Cultura unui popor se poate judeca și după felul cum sunt îngrijiți copiii nenorociți, între cari la locul întâi stau: orbii!

4. Institutul de surdo-muți.

Scopul institutului acestuia este de a da educație religioasă-morală copiilor, cărora lipsindu-le auzul au rămas muți, dar cari prin diferite mijloace pot fi deprinși să vorbească răspicat și prin văz să înțeleagă ce vorbește altul și a le da totodată cunoștințele ce le câștigă un copil normal în școala primară.

Pentru aceasta, copiii trebuie să petreacă în institut 8 ani de zile. Ei intră aici la etatea de 7—10 ani, căci din cauza boalei de care au suferit și defectului, cu care au rămas, sînt mai puțin dezvoltăți și fizicește.

Ca întocmire internă, institutul este ca oricare altă școală. Elevii pot fi interni și externi. În fiecare clasă sînt dela 8—12 copii. Instrucția făcându-se în mod individual trebuie să fie un număr mic de elevi. Mesele, la cari stau copiii, sînt așezate în semicerc, ca să poată observa fiecare mișcările ce le face cu gura profesorul respectiv. Surdo muții vorbesc cu ochii.

În clasa I — numită de articulație — se fac exerciții pentru pronunțarea corectă a sunetelor și silabelor din cari se formează vreo 200 de cuvinte simple; în clasele II—IV se fac exerciții mai grele de vorbire, exerciții, cari privesc materia din cursul primar inferior. În celalalte patru clase, se dă instrucția din școala primară superioară.

Obiectele de învățămînt sînt următoarele:

1. Silabisirea. 2. Cetirea de pe buze. 3. Scri-sul. 4. Cetirea din carte. 5. Vorbirea. 6. Arit-metica. 7. Desen. 8. Lucrul manual. 9. Gimnas-tica. 10. Religia. 11. Cunoștinți generale (istorie, geografie, științe naturale, instrucția civică).

Se ia așa dar materialul din cursul primar afar de cânt, cetire estetică și declamare.

Pentru perfecționarea metodelor de predare în școlile de surdo-muți s'a dat o luptă îndelungată. Francezii erau pentru învățarea prin semne, Austriicii pentru înțelegerea prin scris, iar Germanii pentru comunicarea prin graiu, care este calea cea naturală și care astăzi e adoptată de toată lumea.

În răposata țară unguerească, erau 17 institute pentru surdo-muți cu 174 puteri didactice. Institutul din Cluj — ca personal și întocmire internă — era al doilea din țară.

În anul 1913 și-a serbat jubileul de 25 ani de existență. Actualul director, domnul Petru Nagy, a publicat cu acest prilej un almanach al

insitutului, de unde am aflat și știrea interesantă, că în Ardeal, primul care s'a ocupat cu instrucția surdo-muților, a fost un român, numit Băcilă pe care episcopul Ion Bob l-a recomandat — în 1828 — guvernului din Transilvania spre a fi ajutat să deschidă o școală de surdo-muți în Ibașfalău.

Tot din acest almanach, se poate vedea sprin-jinul efectiv, ce l-a dat societatea acestui institut, precum și munca intensă, ce a depus-o personalul didactic, care a știut, să folosească toate prilejurile, ca să facă o întinsă propagandă pentru a se face educația și instrucția și acestor desmoșteniți ai soartei.

E păcat, ca făpturi asemenea nouă, să nu se poată bucura de binefacerile învățătorei, mai ales, că știința a găsit posibilitatea de a-le împărtăși.

Atât institutul orbilor, cât și a surdo-muților, pune autoritatea școlară superioară în fața grele probleme: pregătirea personalului — care ne lipsește — pentru aceste școli atât de necesare într'o țară cu pretenții de cultură, cum e a noastră.

O statistică a copiilor orbi și surdo-muți din întreagă țara, ar trebui, să o avem în cea mai scurtă vreme, căci cunoscându-se numărul mare al acestor copilași, a căror viață este atât de tristă, publicul ar da din toată inima obolul său pentru îndulcirea acestei vieți, prin strecurarea unei razei de lumină în întunerecul adânc din sufletul lor.

Constanta Iencica

Frângurele.

— William James. —

Cea mai sublimă dintre toate însușirile omului — ca și ale întregii existente — este voința creatoare, iar nu ideia.

Omul, în orice condiție socială s'ar găsi, simte nevoia de a poseda un ideal, care să-i lumineze calea și să-i călăuzească activitatea.

In om să încurajem mai ales inițiativa, avântul individual și puterea sa creatoare.

Cu cât trăim mai mult prin inteligența noastră, cu atât mai puțin înțelegem rostul vieții.

A poseda idei adevarate, înseamnă, la drept vorbind, a poseda prețioase instrumente pentru acțiune.

Sunt foarte încredințat, că prin împărtășirea noastră cu idealul, va pătrunde în lume o nouă energie, ce va da naștere la fapte cu totul noi.

A cunoaște și a trăi, sunt două lucruri osebite: numai acela prinde viața, care se lasă prins de viață — și o simte tremurând în toată făptura lui.

Circulară către învățători.

Domnule Învățător,

Ministerul Instrucțiunii, înainte de a păși la modificarea legii și programelor învățământului primar și normal, în vederea unificării și reorganizării acestui învățământ în tot cuprinsul „României Mari”, ține să se folosească de experiența și luminile d-voastră, puse în serviciul școlii și al societății.

În acest scop, vă trimitem alăturat un chestionar cu întrebări la cari ministerul dorește să aibă părerea d-voastră. Întrebările au un caracter general, dând fiecăruia absoluta libertate de gândire și răspuns, potrivit nevoilor ce-a întâmpinat. Căutați ca răspunsurile să fie precise și cât se poate motivate cu exemple locale, fără desvoltări inutile.

Răspunsurile le veți da până la 15 Martie și le veți trimite d-lui revizor școlar. O comisiune județeană, compusă din inspectorul de circumscripție, revizorul școlar, doi membri delegați de comitetul asociațiunii învățătoresți județene și un profesor de școală normală, le va strânge și încheia raportul general, pe care-l va spune discuțiunii conferinței generale din vacanța Paștelui.

Cercetați chestionarul și răspundeți imediat; dați și părinților copiilor chestionarul să avem și părerile lor. Ministerul pune mult temei că, prin colaborarea tuturor, va eși o trainică și folositoare operă de legiferare a învățământului popular.

MINISTRU I. BORCEA.

Director, Petre Ghițescu.

Chestionar.

1. — Este învățământul primar o „Necesitate Națională”?
2. — Ce fel de învățământ primar concepeți în cuprinsul României-Mari? Învățământ de Stat, de comună, confesional sau o colaborare între Stat și comună și peste tot controlul Statului?
3. — Este necesară unitatea învățământului primar din punct de vedere național și social, pentru toți fiii de cetățeni români?
4. — Cum, când și cine trebuie să se facă recensământul școlar?
5. — Cari sunt cursurile actuale și ce soluțiuni dați, ca obligativitatea învățământului să fie efectivă?
6. — Care este scopul școlii primare? — (grădina de copii, școala primară — curs elementar, curs complementar—)?
7. — Ce propuneri aveți de făcut cu privire la distribuția învățământului primar: potrivit vârstei copiilor, timpului necesar pentru asimilarea cunoștințelor și utilitatea lui practică pentru viață? Câți ani de studii să fie în grădinile de copii și câți în școala primară propriu zisă (curs elementar și curs complementar. Școli pentru copii anormali)?
8. — Ce propuneri aveți de făcut cu privire la anul școlar de studii, durata lui, variațiunile de vacanță, astfel ca aplicațiunile sau îndeletnicirile vieții locale să nu fie în conflict cu funcționarea școlii?
9. — Cari sunt materiile de învățământ ce trebuie predate în cele trei cicluri de învățământ primar (grădini de copii, curs primar elementar și curs complementar)?
10. — Ce propuneri aveți de făcut cu privire la modificările ce trebuie introduse în actuala programă analitică a școlii primare, pentruca școala să fie în adevăratul înțeles un auxiliar al vieții și pentruca absolvenții școlii să simtă nevoia de a păstra contactul cu școala chiar după absolvirea ei?
11. — Ce gândiți asupra distribuției de învățământ pe ani școlari, pe clase și pe divizii? Când și cum se pot înlocui diviziile prin clase?
12. — Ce propuneri aveți de făcut cu privire la învățământul practic în școlile primare, grădini de cultură, ateliere, etc.?
13. — Ce propuneri aveți de făcut cu privire la reducerea orarului școlii primare, astfel ca în orariul actual

să se poată introduce și orele necesare pentru cursul complementar?

Orarii pe jumătăți de zi, orarii de vară, utilizarea copiilor în restul zilei, cursuri în aer liber, parcuri școlare.

14. — În ce trebuie să conste activitatea extrașcolară, cum să nu sufere școala, dar să folosească propășiri culturale și economice?

* * *

15. — Ce propuneri aveți de făcut cu privire la pregătirea, recrutarea și perfecționarea membrilor corpului didactic primar? Este bine să existe o diferențiere de pregătire între învățătorii dela sate și orașe și implicit o diferențiere în drepturi?

16. — Ce lipsuri ați constatat că există în actuala organizare și programă a școlilor normale, atunci când ați avut să lucrați ca învățători la școala rurală și natural, ați simțit aceste lipsuri?

17. — Ce legături trebuie să păstreze școala primară cu școala normală și profesorii ei?

18. — Se poate separa viața și scopul școlii normale de viața și scopul școlii primare? Este, sau nu, una corectivul celeilalte sau se completează una pe alta?

19. — Este suficientă pregătirea sufletească a viitorilor învățători, așa cum se face în școlile normale? Ce constatări aveți de făcut și ce soluțiuni aveți de dat? Cari ar fi mijloacele cele mai nimerite, ca învățătorul să fie legat de școala sa?

20. — În ce chip pot înrăuri învățătorii asupra ridicării culturale și economice a statului?

21. — Cari sunt mijloacele materiale și morale, prin cari se pot satisface nevoile învățământului în localitate, potrivit cerințelor timpului și interesului local?

22. — Ce lipsuri ați constatat în legea organizării comitetelor școlare, cu ocazia organizării acestor comitete?

23. — Pot comitetele școlare să îndeplinească toate obligațiunile impuse prin lege, numai prin sursele bănești ce li s'au pus la dispoziție?

24. — Credeți că prin comitetele școlare și concursul Statului s'a rezolvat problema culturală în localitate, dându-se libertatea de acțiune factorilor locali?

25. — Ce păreri aveți asupra materialului didactic cărților, rechizitelor școlare și asistenței copiilor săraci?

Cum s'ar putea procura mai cu ușurință în localitate?

Toate răspunsurile trebuie să fie motivate prin exemple locale, altfel nu se vor lua în seamă.

Informații pentru învățători:

— *Dlul G. Lipovan, Oravița-mont.* — Chestiunea banilor de locuință pentru inv. de stat și confesionali s'a regulat prin normativul de salarizare al corpului didactic edat de Resortul Cultelor și Instrucțiunii publice sub No. 20.300—1919. Învățătorii confesionali au drept la locuință în natură sau bani de locuință potrivit acestui normativ. Statul nu contribuie cu nimic la banii de locuință. Bisericele ca susținătoare de școli au obligamentul să solvească banii de locuință în suma stabilită în acest normativ. În caz contrar învățătorii își pot reclama dreptul acesta pe cale administrativă.

Cererea D-Tale pentru întregirea de salariu începere dela 1 Ianuar 1919 — s'a rezolvit favorabil sub No. 13118—1919, al Resortului Instrucțiunii.

CRONICA

Către președinții secțiilor județene. Sunteți îndatorați, a vă îngriji ca delegații consiliului general să ea parte la ședința ce se va ține Marți, 6 Aprilie 1 st. n. în Cluj, unde se vor aduce hotăriri însemnate pentru viitorul tagmei noastre. Delegații pentru congresul dela București să-și anunțe participarea la dl V. Păunescu, preș. asoc. generale, Militari-Ilfov și la noi ca să stăruim pentru obținerea unei reduceri de 75% pe C. F. R. — Hotăririle luate în consiliu, delegații secțiilor le vor aduce imediat la cunoștința învățătorilor din județ. — C. Iencica, secretar general.

Convocare.

Membrii consiliului general al Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene sunt invitați a lua parte la ședința, ce se va ține la 6 April, a. c., ora 9 a. m., în localul școlii primare de stat din Cluj, strada Avram Iancu. Obiect: Chestiuni urgente pentru școală și învățătorime.

Traian Șuteu,
președinte.

C. Iencica,
secretar.

Viața politică. În politică o desorientare generală. Guvernul dlui Vaida a căzut în plina activitate, atunci, când viața statului începna să se cristalizeze. Cu el a căzut și I. Mihalache, fiind învinuit că reforma lui agrară era prea radicală. Acest eveniment politic vine ca un fulger, în vremurile cele mai inoportune. Și nu știm cărei împrejurări să-l atribuim: gelosiei, unui partid care ar dori să-și scrie mari merite în viața statului, intereselor unor feudali cari mai păstrează concepțiile medievale, sau unor machinațiuni ordinare cari nu țin seamă de situația destul de gravă a țării. Care este mai aproape de popor — pe socoteala căruia e seamă de politicieni își urmează jocul,

își ține însă de datorie națională să advertizeze pe oricine, că este primejdios a se opune cineva înfăptuirii unei reforme, unei democrații, naționale și sociale. Și până la limpezire și crearea unei situații mai lămurite — rugăm pe frații învățători să se facă mijlocitori ordinii și disciplinei față cu poporul, care nu va fi mirare, dacă ici-colea va manifesta unele tendințe de neîncredere și nemulțumire față de făgădueli-făgădueli.

Figuri contiporane... Dl ministru de finanțe, din actualul guvern, a declarat, că nu va aplica nici una din legile democratice ale guvernului dlui Vaida, prin cari aristocrația și clasa înbogățiților era supusă la biruri îndreptățite, ci pentru echilibrarea bugetului va micșora sporul ce se dă funcționarilor. Tot cam în așa fel a lucrat și dl Dragonescu dela Resortul finanțelor când a fost vorba de statorirea lefii învățătorilor. Fiindcă îl iubim mult, îl rugăm să ne trimită datele biografice pentru a-i putea face în numărul viitor un fidel portret.

Azilul de copii. „Învățătorul“ în Nrul 6 aduce o interesantă descriere a Asilului de copii din loc, care însă are lipsă de o mică întregire — ca icoana să fie în adevăr fidelă — și cu privire „la îngrijirea sufletească“ de care n'ar avea parte copilașii adăpostiți acolo.

Că în adevăr nu numai îngrijirea fizică este escelentă, fără și de cea sufletească se poartă un mare interes.

Atmosfera de „drăgălășenie“ ce relevă referentul, este de a se atribui în mare parte Surorii superioare, care deși numai pe scurt timp la Asil își împlinește misiunea de bună mamă prevăzătoare, a atâtor copilași mizeri, cu un mare devotament și pricepere, inventând diferite distracții, jucării, ajută și de celelalte Surori, ocupându-se necontenit de ei.

Cu ocazia Crăciunului am avut prilej de a vedea și auzi pe scena improvizată pentru serbare, un fragment dintr'o dramă religioasă, jucată de copiii Asilului, colinde spuse de ei, mândri și veseli; meritul fiind cu atât mai mare, cu cât la preluarea Institutului acești copii nu știau românește, câtă răbdare, cât interes s'a depus până să ajungă la acest rezultat. Producțiile au fost precedate de cuvântări ocazionale prin preoții noștri dela ambele biserici românești, având astfel toată acțiunea accia bază religioasă, care asigură și partea morală, fără care românii mei când n'au întreprins ceva.

Sperăm, că și societatea se va interesa și își va întoarce privirea spre aceasta instituție în adevăr mamă, de unde pot eși noi energii.

Inspectoare.

Această „mică întregire“ trimisă de dna inspectoare dela Resortul ocrotirilor sociale, nu schimbă nimic din cele ce am văzut noi la fața locului. Vina negreșit că n'o poartă actuala administrație, sunt mai mult urmări ale păcatelor vechilor stăpânitori. Sistemul lor însă trebuie părăsit; noi trebuie să facem operă de educație națională și pentru aceasta nu este suficient câteva colinde, feștani și mai ales cuvântări ocazionale (roștite celor mai mari, nu copiilor), ci muncă sistematică condusă după un plan bine chibzuit din partea persoanelor anume pregătite. Cerem ca paralel cu îngrijirea fizică ce o dau medicii, tot în așa măsură să se dea și hrană sufletească. Un început bun s'ar putea face prin înființarea unei grădini de copii.

C. Iencica.

Basarabia noastră. Supremul for, chemat, să restabilească pacea bătrânului nostru continent, a recunoscut definitiv alipirea Basarabiei la România. Resortul cultelor invită toate școlile primare, să aranjeze din acest fericit prilej, serbări școlare, în cari să se arate însemnătatea acestui act istoric.

Să îmbrăcăm vestmânt frumos, căci săbătoarea este mare...

Ce nu ne place. Până când alte județe încearcă să-și facă acum datoria, — frații din Satu-mare, să ciardă prin gazete. Noi nu aprobăm astfel de metodă și cerem din nou Consemnarea învățătorilor, căci singur județul Satu-mare nu ni-a trimis.

Pentru autorii de cărți didactice. Sunt cercetați toți autorii de cărți didactice, să comunice de urgență la Casa Școalelor din București, ce cărți voesc a tipări în anul școlar următor, pentru ca să li-se asemeze hârtia necesară.

Încă o decepție. În impunătorul congres din anul trecut învățătorimea cu totul nefățărît și-a spus păreri și dorințele sale. Bărbații dela resort erau o chezășie oare cum că dacă nu toate, cel puțin în mare parte dorințele învățătorimei vor fi împlinite. Învățătorimea s'a înșelat. Decepțiile au urmat. În loc de statificarea școlii — decretul de naționalizare. Învățătorimea însă n'a consimțit și nu va consimți niciodată cu acest decret.

După normativul de salarizare învățătorimea dela Cluj, nu mai așteaptă nimic și nici nu mai poate aștepta, pentru că soarele răsare la București.

Auzim, că și revizorii recrutați dintre învățători vor fi vânturați. Foarte bine! Completați și aceste posturi cu medici, avocați, preoți, etc., dați unui om 4—5 funcții și apoi cereți muncă. Mai nou! Cetiți frați învățători ordinul alăturat, adresat perceptoarelor regale!

În fața acestei ofenze grave, învățătorimea nu mai poate rămânea impasibilă. La muncă deci! Secțiunile județene ale asociațiunii inv. să fie convocate de urgență și aci singurul punct de discuție să fie ținerea unui congres în cel mai scurt timp. Ținerea congresului se impune cu atât mai vârtos, cu cât va trebui stabilită atitudinea în viitor a învățătorimei.

Corpul didactic din Sebeșul-săsesc.

Ordinul No. 4893/920 adresat de Dir. Financiară din Sibiu este următorul:

În baza ordonanței Consiliului Dirigent resortul finanțelor primită azi, direcțiunea financiară îndrumă perceptoratul reg. român a solvi funcționarilor și angajaților publici cu excepțiunea *învățătorilor* — salariul fundamental pe luna Martie 1920 în bilete Lei și celelalte retribuțiuni afară de salariul fundamental sunt de a se solvi în coroane. Încadrările cu putere reactivă nu se pot lua în considerare pentru trecut la plata Leilor și pentru trecut Lei nu se pot solvi; dacă cei, cari nu au ridicat salariile pe luna Februarie 1920, deoarece perceptoratul nu a putut face contarea în luna Februarie, — pentru acestea pe luna Februarie 1920 numai salariul fundamental se poate solvi în Lei.

Conform ordinului primit dela *Resortul Finanțelor învățătorii de stat și confesionali atât pe trecut, cât și în viitor numai în coroane pot căpăta toate retribuțiunile, prin urmare aceștia nu pot beneficia de favorul acela pentru a primi salariul fundamental în Lei.*

Solvițiile în general sunt de a se face conform ordonanței Consiliului Dirigent Resortul Finanțelor edată sub No. 20703—919 V, care ordonanță s'a edat oficiului cu ordonanța direcțiunii financiare de sub numărul 15648—919 V.

Pentru executarea acestei ordonanțe șeful oficiului se declară responsabil.

(L. S.)

Sedlac, m. p.
director de finanțe.

Conformă cu originalul Perceptoratului regal român.
Sebeșul-Săsesc, 15/III. 1920.

(L. S.)

Androne, m. p.
perceptor.

Biroul asociației după ce a luat cunoștință de acest ordin, s'a prezentat imediat la dl secretar general, Dr. O. Ghibu, care ni-a promis, că va aduce chestiunea în consiliul de miniștri, căci acest ordin lovește în demnitatea corpului didactic, care este vrednic de a fi respectat de toată suflarea românească.

Fondul orfanilor de învățători a primit dela N. Ceuca din Brașov 20 cor., din venitul unei petreceri. Asemenea din venitul unei petreceri aranjate de corpul didactic din Sângeorzii-Păduri suma de 140 cor. Dela Revizoratul din Cluj colectă 100 cor.

Câte ocazii nu ni-se îmbie pentru augmentarea acestui fond. o însuflețire mai vădită pentru acest fond, ne-ar aduce mari foloase reale.

În amintirea lui Eminescu. În Botoșani s'a înființat un comitet pentru adunarea de subscripții în scopul reparării casei natale din Ipotești a marelui nostru poet, pentru ridicarea unei case de cetire, clădirea unei școli primare și a unui muzeu referitor la viața și opera poetului.

Congresul învățătorilor. În zilele de 14, 15, 16 Aprilie st. n. se va ține la București congresul general cu delegații, cu ordinea de zi publicată și în revista noastră.

Amănunte se va da în ziare.

Cine voește să ia parte, să se anunțe dlui V. Păunescu, președ. asoc. gen. Militar, jud. Ilfov.

Meditații religioase. Dl Dr. I. Lupaș, directorul „Căminului studentesc” a aranjat în câteva Dumineci meditații religioase, la cari ocaziuni pe lângă comentarea textului din evanghelie s'a rostit și conferințe din partea dlor: I. Paul și M. Ștefănescu, prof. univ. și din partea dnei Sanda Dr. I. Mateiu. Cuvântarea dnei Mateiu va rămânea neștearsă în inima tuturor cari au ascultat-o. Noi credem că aceste meditații ar fi foarte mult cercetate dacă s'ar „individualiza” câteva din păcatele zilelor noastre: Ingânfaarea, lăcomia celor bogați, vânarea după măririle deșarte și despre câte lucruri nu s'ar putea spune cu folos vorbete cari tăind fără cruțare ar aduce o purificare, ar curăți atmosfera îmbăcșită de duhoarea stricăciunii și materialismului.

(c. I.)

Suntem informați, că consiliul de miniștri ținut sub presidenția dlui I. Maniu a hotărît, ca leafa fundamentală a învățătorilor să fie plătită în Lei.

Director al învățământului primar și normal primar. Prin schimbarea guvernului în fruntea învățământului primar și normal a fost chemat dl. I. Nisipeanu, directorul șc. normale din R.-Vâlci. Ne bucurăm de această distincție, ce se dă unui om, care are voință și pricepere pentru o îndruma învățământul din întreg cuprinsul țării românești.

Asociația învățătorilor în parlament. — În adunarea deputaților dela 3 Martie s'a votat următorul articol de lege: Se recunoaște calitatea de persoană morală și juridică „Asociațiunii Corpului didactic primar român, înființată în București în anul 1913, Decembrie 29, în conformitate cu statutele alăturate, cari fac parte integrală din lege și nu se pot modifica, decât cu aprobarea consiliului de miniștri.

Raportul unui învățător din jud. Ciuc către Revizorat. În urma ordinului No. 240 al Domniei Voastre am onoare a Vă raporta următoarele:

Până acum am pus bază la 4 (patru) fonduri și anume: în 26 Oct. s. n. 1919 am înființat „Fondul bibliotecii și al excursiunilor școlare“ cu un capital de 600 cor. În 16 Nov. am înființat „Fondul tinerimi din Platonești“ pentru scopuri culturale“ cu un capital de 800 cor. Cu venitul curat de 1600 cor. ce l'am avut la teatru din Șărmaș, ținut în ziua de 8 Ianuarie n. 1920, am înființat „Fondul școlii primare naționale române din Șărmaș“. Al patrulea fond pe care l'am înființat e Fondul școlii primare naționale române din cătunul I Platonești (com. Șărmaș), care are de scop înbrăcarea copiilor săraci, primirea copiilor de școală, cari învață mai bine etc. Acest fond rămâne să se mărească prin colecta ce am început, a în ziua de 29 Februarie s. n. 1920.

Tot în urma ordinului Domniei Voastre Vă raportez, că pe Crăciun i-am învățat pe copiii de școală 4 colinde și o orațiune, anume: „Nașterea ta Christoase“, „Trei păstori“, „Trei crai dela răsărit“ și „O ce veste minunată“. Au colindat școlarii în toate trei zilele de Crăciun prin Gălântăș, Platonești și Șărmaș strângând frumoasa sumă de 353 coroane. 253 i-am dat copiilor, iar restul ale 100 cor. cu învoirea lor am pus-o la fondul bibliotecii și al excursiunilor școlare.

Cu acestea am onoare a încheia raportul meu către Dumneavoastră despre: Fonduri și rezultatul colindelor dela Crăciun. G. Cernea, Inv.

Cărți, reviste.

Revista Asociației: „PRUȚUL“ a Corpului didactic primar din județul Cahul (Basarabia). Anul II. No. 3 și 4. Redacția și administrația: Revizoratul școlar Cahul. Abonamentul 20 Lei pe an. Remarcăm articolul dlui D. Faur, care se ocupă temeinic cu problema pregătiri învățătorilor din Basarabia. Li dorim noului confrate viață și spor.

„DATINA“ Anul I. No. 3. T.-Severin. Foaia societății culturale „M. Eminescu“. Apare lunar. Abonamentul: 12 lei pe an. Remarcăm articolul „Asupra egalității“ de prof. I. Bordea.

„CRINUL SATELOR“, organ al societății educative „Tribuna“. Anul I. No. 3. Abonamentul 12 lei pe an.

Dariu Pop: ȘCOALA DE MENAJ, comedie. Prețul lei 2-50. Se poate procura la autor în Satmare.

„REVISTA COPIILOR“ ȘI A TINERIMII“. Anul VIII. No. 10. București, str. Văcărescu No. 8. Abonamentul 30 lei pe an. Sunt 7 ani, de când apare această excelentă revistă, în care vreme a trebuit desigur să restorne atâtea pedeci, cari i-se vor fi pus în drum, cum de regulă se întâmplă de câteori idei noi voesc să-și croiască cale și viață în lumea gândurilor. Ea a străbătut un nou teren — acela al educației copiilor și tinerimei, care în vechiul regat s'a și apropiat de realizare prin chiar ființa acestei reviste. Stăruințele dlui C. G. Costa-Foră sunt vrednice de toată recunoștința noastră. O recomandăm cu toată căldura fraților învățător.

I. Al Brătescu-Voinești: „IN SLUJBA PĂCEI. București, prețul 6 lei.

Claparède: PEDAGOGIA ȘI PSIHLOGIA EXPERIMENTALĂ, traducere de I. G. Marinescu. București, prețul 6 lei.

D. Ioanîtescu: Un apostol... William James o scurtă privire și câte...

Victor Păcală: MONOC... NARIU.

Dr. Ion Mateiu: C... moritățile din Transilvania. Preț...

C. V. Buțureanu... prin libertate. Prețul 4...

Rudolf Euck... „neții“, trad. de D. V. Ionescu.

„LAMURIRI... Ianuar și Febr. Are frumoase articole... I. Nisipeanu, S. Mehedinți, I. S... ș. a.

„EDUCAȚIA... An III. No. 2, pe Februarie, are un articol dedicat „copiilor“.

Poșta redacției.

Mai multora. La adresele primite vom da răspuns în numărul viitor parte aci, parte prin scrisori. Articolele primite vor urma în ordinea în care le-am primit.

A. St. J. — Adânci mulțumiri pentru interesul cald ce ne arătați.

Dlul N. Popa, Cluj. Elaboratul D-Tale privitor la organizarea economică a învățătorilor, îl vom lua de bază împreună cu alte, la ancheta ce intenționăm să convocăm în acest scop.

D-lui I. C. Ghirolt. Revista muzicală „Izvoarașul“ apare în comuna Bistrița, județul Mehedinți, vechiul regat. Abonamentul 15 Lei la an.

Dlul P. C. Iosășel. Cuvintele de îmbărbătare ce ne trimiteți, ne întăresc convingerea ce profesăm, că nu va trece multă vreme până când învățătoria română va avea cuvânt hotărîtor în toate domeniile vieții de stat. Pe drum către acest ideal, vom mai întâmpina și obstacole pe cari însă le putem învinge prin muncă desinteresată, și prin hărnicie, Aradul și jurul său — a fost totdeauna cu steagul în frunte. Sperăm că își va lua partea sa și în viitor, dându-ne ajutorul cuvenit în străduințele noastre depuse în scopul organizării învățătorilor români.